

HYVÄN HALLINTOTAVAN SÄÄNNÖSTÖ

Toimielin, joka

ottaa huomioon Amsterdamin sopimuksen avoimuutta koskevat määräykset ja erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 21 artiklan,

ottaa huomioon vetoomusvaliokunnan käsittelyistä parlamentin toimintavuonna 1996 - 1997⁽¹⁾ laaditun mietinnön esittelijän Roy Perryn aloitteen hyvän hallintotavan säännösten laatimiseksi,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin 16 päivänä heinäkuuta 1998 antaman päätöslauselman Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta vuonna 1997 (C4-0270/98)⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen oma-aloitteisen tutkimuksen koskien asiaa, oliko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla hyvän hallintotavan säännöstöjä, joita niiden virkamiehet suhteissaan yleisöön noudattivat, ja oliko yleisöllä oikeus tutustua näihin säännöstöihin,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin 15 päivänä huhtikuuta 1999 antaman päätöslauselman Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 1998 (C4-0138/99),

ottaa huomioon nykyiset menettelysäännöt, jotka koskevat oikeutta saada tietoja komission asiakirjoista ja jotka sisältyvät komission päätökseen N:o 94/90/EHTY, EY, Euratom, tehty 8 päivänä helmikuuta 1994⁽¹⁾,

(1) A4-0190/97.

⁽²⁾ EYVL C 292, 21. syyskuuta 1998, s. 168.

⁽²⁾ EYVL L 46, 18. helmikuuta 1994, s. 58.

katsoo, että Amsterdamin sopimuksen toteamuksella, että se merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia, avoimuuden käsite on nimenomaisesti sisällytetty Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen.

katsoo, että hallinnon tuominen lähemmäksi kansalaisia ja sen laadun parantamisen takaaminen edellyttävät hyvän hallintokäytännön perusperiaatteiden, joita virkamiesten on suhteissaan yleisöön noudatettava, luomista,

katsoo, että tällainen säännöstö on hyödyksi sekä virkamiehille, koska se antaa virkamiehille yksityiskohtaista tietoa määräyksistä, joita heidän on suhteissaan yleisöön noudatettava, että kansalaisille, koska se antaa kansalaisille tietoa käyttäytymisen tasosta, jota heillä on oikeus odottaa ollessaan yhteydessä yhteisön hallintoelimiin,

katsoo, että tällainen säännöstö voi olla tehokas vain, jos se on kansalaisten saatavilla oleva julkinen asiakirja ja julkaistu päätöksen muodossa, kuten edellä mainittu päätös yleisön oikeudesta saada tietoa komission asiakirjoista,

katsoo, että parlamentti piti päätöslauselmissaan C4-0270/98 ja C4-0138/99 tervetulleena aloitetta, joka koski hyvän hallintotavan säännöstön luomista Euroopan yhteisön toimielimille ja laitoksille, ja korosti kiireellistä tarvetta laatia tällainen säännöstö mahdollisimman pian,

katsoo, että parlamentti piti yhtä tärkeänä, että tällainen säännöstö on kaikille Euroopan toimielimille ja laitoksille mahdollisimman yhdenmukainen, että se on kaikkien Euroopan kansalaisten saatavilla ja, että se julkaistaan virallisessa lehdessä,

pitää siksi toivottavana, että annetaan säännöstö, jossa määrätään niistä hyvän hallintotavan periaatteista, joita virkamiesten olisi suhteissaan yleisöön noudatettava, ja että tämä säännöstö on julkisesti saatavilla,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Yleinen määräys

Toimielinten henkilöstön on suhteissaan yleisöön kunnioitettava tämän päätöksen sisältämiä periaatteita, jotka muodostavat hyvän hallintotavan säännöstön, jäljempänä "säännöstö".

2 artikla

Soveltamisala (henkilöt)

1. Säännöstöä sovelletaan kaikkiin virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön, joihin sovelletaan henkilöstösääntöjä ja muuhun henkilöstöön sovellettavia palvelussuhteen ehtoja, kun he ovat tekemisissä yleisön kanssa. Jäljempänä "virkamiehellä" tarkoitetaan sekä virkamiehiä että muuta henkilöstöä.
2. Toimielin ryhtyy aiheellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että tämän säännöstön määräyksiä sovelletaan myös muihin sen palveluksessa työskenteleviin henkilöihin, kuten henkilöihin, jotka työskentelevät yksityisoikeudellisen sopimuksen nojalla, tai kansallisista virkamieskunnista siirrettyihin asiantuntijoihin ja harjoittelijoihin.
3. Yleisöllä tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä siitä riippumatta, onko näiden asuinpaikka tai rekisteröity toimipaikka jäsenvaltiossa tai ei.

3 artikla

Soveltamisala (asiat)

1. Tämä säännöstö sisältää hyvän hallintotavan yleiset periaatteet, joita sovelletaan kaikkiin toimielimen virkamiesten ja yleisön välisiin suhteisiin, jolleivät ne kuulu erityisten määräysten piiriin.
2. Tämän säännöstön periaatteita ei sovelleta toimielimen ja sen virkamiesten välisiin suhteisiin. Näistä suhteista määrätään henkilöstösäännöissä.

4 artikla

Lainmukaisuus

Virkamiehen on noudatettava lakia ja sovellettava yhteisön lainsäädännössä annettuja sääntöjä ja menettelyjä. Virkamiehen on erityisesti huolehdittava siitä, että päätöksillä, jotka saattavat vaikuttaa yksityishenkilöiden oikeuksiin tai etuihin, on oikeusperusta, ja että niiden sisältö on lainmukainen.

5 artikla

Syrjinnästä pidättäytyminen

1. Käsitellessään yleisön esittämiä pyyntöjä ja päätöksiä tehdessään virkamiehen on varmistettava, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta kunnioitetaan. Samassa tilanteessa olevia yleisön jäseniä on kohdeltava samalla tavoin.
2. Jos kohtelussa ilmenee eroja, virkamiehen on varmistettava, että erot ovat perusteltuja kyseisen tapauksen objektiivisten ja merkittävien piirteiden vuoksi.
3. Virkamiehen on erityisesti vältettävä kaikkea yleisön jäsenten välistä epäoikeudenmukaista syrjintää, joka perustuu kansalaisuuteen, sukupuoleen, rodulliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaan, ikään tai sukupuolisiin mieltymyksiin.

6 artikla

Suhteellisuus

1. Päätöksiä tehdessään virkamiehen on varmistettava, että toimenpiteet ovat oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden. Virkamiehen on erityisesti vältettävä kansalaisten oikeuksien rajoittamista tai vaatimusten kohdistamista kansalaisiin, jos kyseiset rajoitukset tai vaatimukset eivät ole kohtuullisessa suhteessa toiminnan tavoitteisiin.
2. Päätöksiä tehdessään virkamiehen on saatettava yksityishenkilöiden edut ja yleiset edut oikeudenmukaiseen tasapainoon.

7 artikla

Vallan väärinkäytöstä pidättäytyminen

Valtuuksia on käytettävä yksinomaan niihin tarkoituksiin, joita varten ne kyseisissä säädöksissä annetaan. Virkamiehen on erityisesti vältettävä valtuuksien käyttämistä tarkoituksiin, joilla ei ole oikeusperustaa tai jotka eivät ole perusteltavissa julkisen edun nimissä.

8 artikla

Puolueettomuus ja riippumattomuus

1. Virkamiehen on oltava puolueeton ja riippumaton. Virkamiehen on pidättäydyttävä kaikista mielivaltaisista toimista, jotka vaikuttavat kielteisesti yleisön jäseniin, sekä kaikesta suosivasta kohtelusta syystä riippumatta.
2. Mitkään ulkopuoliset seikat, poliittiset vaikuttimet tai henkilökohtaiset edut mukaan luettuna, eivät saa vaikuttaa virkamiehen toimintaan.
3. Virkamiehen on pidättäydyttävä osallistumasta sellaisiin päätöksiin, jotka koskevat hänen omia etujaan tai hänen perheensä, sukulaistensa, ystäviensä tai tuttaviansa etuja.

9 artikla

Objektiivisuus

Päätöksiä tehdessään virkamiehen on otettava huomioon keskeiset seikat, painottaen kutakin niistä aiheellisella tavalla, ja suljettava kaikki asiaankuulumattomat seikat tarkastelun ulkopuolelle.

10 artikla

Perustellut odotukset ja johdonmukaisuus

1. Virkamiehen on toimittava johdonmukaisesti sekä oman hallintokäytäntönsä että kyseisen toimielimen hallinnollisen toiminnan suhteen. Virkamiehen on noudatettava toimielimen tavanomaisia hallintokäytäntöjä, jollei hänellä ole laillista syytä poiketa kyseisistä käytännöistä yksittäisessä tapauksessa.
2. Virkamiehen on kunnioitettava perusteltuja ja kohtuullisia odotuksia, joita yleisön jäsenillä on toimielimen aikaisemman toiminnan valossa.

11 artikla

Oikeudenmukaisuus

Virkamiehen on toimittava oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti.

12 artikla

Kohteliaisuus

1. Virkamiehen on suhteissaan yleisöön oltava palveluhenkinen, asiallinen, kohtelias ja yleisön käytettävissä. Vastatessaan kirjeisiin, puheluihin tai sähköpostiviesteihin virkamiehen on pyrittävä toimimaan mahdollisimman avuliaasti ja vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.
2. Jos virkamies ei ole vastuussa kyseisestä asiasta, hänen on ohjattava kansalainen asiasta vastaavan virkamiehen puoleen.
3. Sellaisen virheen, joka vaikuttaa kielteisesti yleisön jäsenen oikeuksiin tai etuihin tapahtuessa, virkamiehen on esitettävä anteeksipyyntönsä.

13 artikla

Kirjeisiin vastaaminen kansalaisen kielellä

Virkamiehen on varmistettava, että kaikki unionin kansalaiset tai yleisön jäsenet, jotka kirjoittavat toimielimelle jollakin yhteisön kielistä, saavat vastauksen samalla kielellä.

14 artikla

Vastaanottoilmoitus ja asiasta vastaavan virkamiehen osoittaminen

1. Kaikista toimielimelle lähetetyistä kirjeistä on lähetettävä vastaanottoilmoitus kahden viikon kuluessa, paitsi jos vastaus asiakysymykseen voidaan lähettää tuon ajan kuluessa.
2. Vastauksessa tai vastaanottoilmoituksessa on ilmoitettava asiaa käsittelevän virkamiehen nimi ja puhelinnumero sekä yksikkö, johon tämä kuuluu.
3. Vastaanottoilmoitusta tai vastausta ei tarvitse lähettää tapauksissa, joissa kirjeet tai valitukset ovat häiritseviä liiallisen määränsä takia tai itseään toistavan tai aiheettoman luonteensa vuoksi.

15 artikla

Velvollisuus siirtää asia toimielimen asiasta vastaavaan yksikköön

1. Jos toimielimelle osoitettu kirje tai valitus on osoitettu tai välitetty pääosastolle, osastolle tai jaostolle, joka ei ole toimivaltainen käsittelemään sitä, toimielimen yksiköiden on varmistettava, että asiakirja välitetään viipymättä toimielimen asiasta vastaavaan yksikköön.
2. Kirjeen tai valituksen alun perin vastaanottaneen yksikön on ilmoitettava sen esittäjälle tästä siirrosta sekä ilmoitettava sen virkamiehen nimi ja puhelinnumero, jolle asiakirja on välitetty.

16 artikla

Oikeus tulla kuulluksi ja antaa lausuntoja

1. Yksityishenkilöiden oikeuksia tai etuja koskevissa tapauksissa virkamiehen on varmistettava, että puolustautumisoikeutta kunnioitetaan päätöksentekoprosessin kaikissa vaiheissa.
2. Kaikilla yleisön jäsenillä on tapauksissa, joissa heidän oikeuksiinsa tai etuihinsa vaikuttava päätös tulee tehtäväksi, oikeus antaa kirjallisia lausuntoja ja tarvittaessa esittää suullisia huomautuksia ennen päätöksentekoa.

17 artikla

Päätöksenteon kohtuulliset määräajat

1. Virkamiehen on varmistettava, että kaikista toimielimille esitetyistä pyynnöistä tai kanteluista tehdään päätös kohtuullisen määräajan kuluessa, viivyttelämättä ja joka tapauksessa viimeistään kahden kuukauden kuluttua niiden vastaanottamisesta. Sama määräys koskee yleisön lähettämiin kirjeisiin vastaamista.
2. Jos toimielimelle esitetystä pyynnöstä tai valituksesta ei siinä käsitellyn asian monimutkaisuuden vuoksi voida tehdä päätöstä edellä tarkoitetun määräajan kuluessa, virkamiehen on ilmoitettava tästä esittäjälle mahdollisimman pian. Tällaisessa tapauksessa lopullisesta päätöksestä on ilmoitettava esittäjälle mahdollisimman pian.

18 artikla

Päätösten perustelemisvelvollisuus

1. Kaikki toimielimen päätökset, jotka saattavat vaikuttaa kielteisesti yksityishenkilön oikeuksiin tai etuihin, on perusteltava ilmoittamalla selvästi keskeiset tosiasiat ja päätöksen oikeusperusta.
2. Virkamiehen on vältettävä tekemästä päätöksiä, joiden perustelut ovat puutteelliset tai epämääräiset tai jotka eivät sisällä tapauskohtaisia perusteluja.
3. Jos samanlaiset päätökset koskevat niin suurta henkilöiden määrää, että päätöksen perusteluja ei voida yksityiskohtaisesti esittää, ja jos tästä johtuen annetaan vakiomuotoisia vastauksia, virkamiehen on taattava, että hän myöhemmin antaa tapauskohtaiset perustelut kansalaiselle, joka nimenomaisesti sellaisia pyytää.

19 artikla

Valitusmahdollisuuksien osoittaminen

1. Sellaisessa toimielimen päätöksessä, joka saattaa vaikuttaa kielteisesti yksityishenkilön oikeuksiin tai etuihin, on viitattava käytettävissä oleviin valitusmahdollisuuksiin päätöksen vastustamiseksi. Päätöksessä on erityisesti ilmoitettava oikeussuojakeinojen luonteesta, elimistä, joissa niitä voidaan käyttää, sekä niiden käytön määräaajoista.
2. Päätöksissä on erityisesti viitattava mahdollisuuteen nostaa kanne ja kannella oikeusasiamiehelle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 230 ja 195 artiklassa määrätyllä tavalla.

20 artikla

Päätöksestä ilmoittaminen

1. Virkamiehen on varmistettava, että päätöksistä, jotka vaikuttavat yksityishenkilöiden oikeuksiin tai etuihin ilmoitetaan kyseiselle henkilölle tai kyseisille henkilöille kirjallisesti heti kun päätös on tehty.
2. Virkamiehen on pidättäydyttävä tiedottamasta päätöksestä muille lähteille ennen kuin kyseiselle henkilölle tai kyseisille henkilöille on ilmoitettu.

21 artikla

Tietosuoja

1. Kansalaisen henkilötietoja käsittelevän virkamiehen on kunnioitettava periaatteita, jotka on esitetty yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetussa direktiivissä 95/46/EY.
2. Virkamiehen on erityisesti vältettävä henkilötietojen käyttämistä laittomiin tarkoituksiin tai tällaisten tietojen välittämistä henkilöille, joilla ei ole niihin oikeutta.

22 artikla

Tiedustelut

1. Virkamiehen on vastuullaan olevissa tapauksissa vastattava yleisön jäsenten esittämiin tiedusteluihin. Virkamiehen on huolehdittava siitä, että annetut tiedot ovat selkeitä ja ymmärrettäviä.
2. Jos suullinen tiedustelu on liian monimutkainen tai liian kattava käsiteltäväksi, virkamiehen on pyydettyä kyseistä henkilöä esittämään pyyntönsä kirjallisesti.
3. Jos virkamies ei luottamuksellisuussyistä voi antaa pyydettyjä tietoja, hänen on tämän säännösten 18 artiklan mukaisesti ilmoitettava kyseiselle henkilölle syyt, joiden vuoksi hän ei voi antaa tietoja.
4. Jos virkamieheltä pyydetään tietoja asioista, joista hän ei ole vastuussa, hänen on ohjattava pyynnön esittäjä asiasta vastaavan henkilön puoleen sekä ilmoitettava tämän nimi ja puhelinnumero. Jos virkamies saa toista yhteisön toimielintä tai laitosta koskevia tiedusteluja, hänen on ohjattava pyynnön esittäjä tuon toimielimen tai laitoksen puoleen.
5. Virkamiehen on aiheellisissa tapauksissa ja pyynnön aiheen mukaan ohjattava tietoja pyytävä henkilö toimielimen tiedotuksesta vastaavan yksikön puoleen.

23 artikla

Pyynnöt saada tutustua asiakirjoihin

1. Jos virkamieheltä pyydetään lupaa saada tutustua toimielimen asiakirjoihin, hänen on sallittava näihin asiakirjoihin tutustuminen noudattaen toimielimen päätöstä oikeudesta tutustua asiakirjoihin.
2. Jos virkamies ei voi noudattaa suullista pyyntöä saada tutustua asiakirjoihin, kansalaista on kehotettava esittämään pyyntö kirjallisesti.

24 artikla

Riittävä kirjanpito

Toimielimen osastojen on pidettävä riittävää kirjaa saapuvasta ja lähtevästä postista, vastaanottamistaan asiakirjoista sekä toteuttamistaan toimenpiteistä.

25 artikla

Säännösten julkisuus

1. Toimielin ryhtyy aiheellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että tämä säännöstö nauttii kansalaisten keskuudessa mahdollisimman suurta julkisuutta. Se varmistaa erityisesti, että julkaistaan lehtinen "...", joka sisältää säännösten esittelyn ja joka käsittää sen tekstin kokonaisuudessaan liitteenä.
2. Toimielin toimittaa kopion tästä säännöstöstä kaikille sitä pyytävälle kansalaisille.

26 artikla

Oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle

Jos virkamies laiminlyö tässä säännöstössä esitettyjen periaatteiden noudattamisen, asiasta voidaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan ja Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön⁽¹⁾ mukaisesti.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin päätös N:o 94/262 oikeusasiamiehen tehtävien suorittamista koskevista määräyksistä ja yleisistä ehdoista. EYVL L 113, 4. toukokuuta 1994, s. 1.

27 artikla

Päätöksen tarkistaminen

Tätä päätöstä tarkistetaan kahden voimassaolovuoden jälkeen. Vuonna 200... pääsihteeri esittää kertomuksen tämän päätöksen täytäntöönpanosta vuosina ...-... tämän tarkistamisen valmistelua varten.

28 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan Se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.